

Prioritetinės
teisėkūros
iniciatyvos
pavadinimas:

NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO KONCEPCIJOS PROJEKTAS (2011 m. redakcija)

Problema:

Lietuvoje nesudaromos sąlygos didinti neformaliojo vaikų švietimo (toliau - NVŠ) prieinamumą ir veiklą įvairovę.

Neformalaus vaikų švietimo plėtrą Lietuvoje stabdo šie dalykai:

- Iki šiol NVŠ buvo orientuojamas į formalųjį ugdymą papildančias muzikos, meno, sporto mokyklas, kurios yra finansuojamos didžiąja dalimi iš valstybės ir savivaldybių lėšų. Šis NVŠ plėtros kelias yra brangus, valstybės ir savivaldybių lėšos nėra panaudojamos efektyviausiu būdu.
- Kitų NVŠ teikėjų – ne savivaldybių įsteigtų institucijų - ratas yra siauras, nes jie negali pretenduoti į tokios pačios apimties finansavimą.
- NŠV mokyklos yra sutelktos didžiuosiuose šalies miestuose.
- Savivaldybės nėra pajėgios savarankiškai užtikrinti sparčios NVŠ plėtros. Šalies mastu fiksuojami dideli netolygumai (iki 10 kartų) tarp savivaldybių vienam vaikui skiriamo NVŠ finansavimo, kadangi NVŠ – savarankiška savivaldybių funkcija. Tokiu būdu, nėra užtikrinamas socialiai teisingas NVŠ finansavimas.

Problemos paveikti subjektai – visi Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų mokiniai iki 19 m., visos Lietuvos savivaldybės, esami ir potencialūs NVŠ teikėjai.

Probleminės situacijos vystymosi tendencijos, jei nebus imtasi veiksmų ją spręsti – nebus padidintas NVŠ paslaugų prieinamumas, nebus išplėsta NVŠ paslaugų įvairovė, nebus paskatinta privačių NVŠ teikėjų plėtra, išliks dideli skirtumai tarp savivaldybių, todėl nebus užtikrintas socialinis teisingumas, valstybės ir savivaldybių lėšos nebus panaudojamos racionaliausiu būdu.

Tikslas:

Pagrindinis tikslas – sudaryti sąlygas padidinti pasirenkamojo vaikų švietimo (toliau - PVŠ) prieinamumą Lietuvoje bei paskatinti PVŠ veiklą įvairovę.

Kiti susiję tikslai:

Racionaliau ir veiksmingiau panaudoti PVŠ skiriamas valstybės ir savivaldybių lėšas. Papildomai finansuojant neformalųjį vaikų švietimą sumažinti išlaidas vienam vaikui ir sudaryti sąlygas PVŠ programose dalyvauti didesniai vaikų skaičiui (PVŠ dalyvaujančių vaikų skaičių padidinti nuo 30% (2011 m.) iki 50% (2017 m.).

Sudaryti lygias galimybes valstybiniais ir nevalstybiniais neformaliojo ugdymo teikėjams teikti šias paslaugas bei gauti finansavimą. Paskatinti PVŠ teikėjų tinklo plėtrą.

Per PVŠ skirstymą į dvi grupes atskleisti programų specifiką bei padidinti programų įvairovę.

Sudaryti sąlygas PVŠ finansavimo skirtumų tarp savivaldybių mažėjimui ir užtikrinti vaikams sąlygas dalyvauti PVŠ nepriklausomai nuo jų socialinės

padėties.

Alternatyvos:

Status quo

Nieko neveikimo alternatyva. Lieka galioti 2005 m. patvirtinta Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija, PVŠ krepšelis neįvedamas. NVŠ suprantamas didžiąja dalimi kaip neformalųjį švietimą papildantis vaikų ugdymas.

Alternatyva Nr. 1

Įgyvendinamas 2011 m. parengtas Neformaliojo vaikų švietimo koncepcijos projektas (toliau – Projektas), kuris įveda pasirenkamojo vaikų švietimo (toliau – PVŠ) sąvoką. PVŠ skirstomas į du lygius: formalųjį švietimą papildantį vaikų ugdymą ir neformalųjį vaikų ugdymą. Įvedamas PVŠ krepšelis, skiriamas papildomas valstybės finansavimas neformaliajam vaikų ugdymui. Numatomas PVŠ programų akreditavimas.

Ankščiau naudotas neformaliojo vaikų švietimo terminas keičiamas į pasirenkamojo vaikų švietimo terminą. Neformalusis vaikų švietimas tampa viena pasirenkamojo švietimo dalių ir yra orientuota į vaiko gyvenimo įgūdžių, asmeninių, socialinių kompetencijų ugdymą.

Poveikis viešosios politikos ir / ar teisinio reglamentavimo sričiai

Status quo

Nenumatomas

Alternatyva Nr. 1

Krepšelis pasirenkamajame vaikų švietime užbaigs pradėtą krepšelio taikymo procesą LR švietimo sistemoje (išskyrus suaugusiųjų NVŠ): 2003 m. krepšelio finansavimo principas pradėtas taikyti bendrojo lavinimo mokyklose, aukštajame moksle – 2009 m., ikimokykliniame ugdyme – 2011 m.

Dėl programų akreditavimo įvedimo skaidrės rinka, pagerės apskaita, didės saugumas tėvams. Didėjanti konkurencija tarp PVŠ teikėjų skatins geresnę paslaugų kokybę.

Poveikis viešiesiems finansams:

Status quo

Poveikis viešiesiems finansams suprantamas kaip kasmet sutaupomų lėšų iš Mokinio krepšelio (apie 80 mln. Lt.) persikirstymas.

Status quo atveju kasmet sutaupomos lėšos (apie 80 mln. Lt.) iš Mokinio krepšelio dėl mažėjančio mokinių skaičiaus bendrojo ugdymo mokyklose ir toliau būtų panaudojamos įvairioms švietimo reikmėms, tačiau nebūtų nukreiptos finansuoti NVU. NVŠ finansavimas orientuojantis į formalųjį švietimą papildantį vaikų ugdymą išliks santykinai brangus ir ne toks efektyvus (vertinant išlaidas vienam vaikui, NVŠ veiklose dalyvaujančių vaikų dalį ir naujų NVŠ teikėjų skaičių) kaip finansuojant neformaliojo vaikų ugdymo plėtrą.

Alternatyva Nr.1

Šiuo atveju sutaupomos Mokinio krepšelio lėšos būtų tikslingai nukreiptos finansuoti neformalųjį vaikų ugdymą. Formalųjį švietimą papildančio vaikų ugdymo finansavimas, prognozuojama, išliktų tokios pačios apimties.

Išlaikant tos pačios apimties finansavimą formalųjį švietimą papildančiam vaikų ugdymui ir skiriant papildomas lėšas neformaliajam vaikų ugdymui (2012 m. – 20 mln. Lt, 2013-2017 m. – 80 mln. Lt. kasmet) vertinimo laikotarpiu pabaigoje (2017 m.) leis pasiekti Projekto tikslus (50% PVŠ

dalyvaujančių vaikų dalį ir naujų PVŠ teikėjų atsiradimą), o valstybės ir savivaldybių lėšos bus panaudotos 1,3 karto efektyviau nei Status quo atveju.

Šios alternatyvos atveju bendra investicijų suma į PVŠ yra planuojama didesnė (362.172 Lt. 2011-2017 m. sukaupta diskontuota verte), tačiau didėjant PVŠ dalyvaujančių vaikų skaičiui nuo 124.762 2011 m. iki 154.704 2017 m., investicijos į vieną vaiką yra 1,3 k. mažesnės: 2.201 Lt. ir 1.707 Lt. atitinkamai.

**Poveikis
administracinei
naštai:**

Status quo

Nenumatomas

Alternatyva Nr. 1

Papildomos administracinės išlaidos – administracinė našta - valstybės biudžeto lygmenyje vidutiniškai per metus sudarys 219 tūkst. Lt. Sukūrus PVŠ informacinę sistemą (PAKIS) ir ją įdiegus į Švietimo informacinių technologijų centro (ŠITC) serverius, jos priežiūrai/palaikymui bus reikalingos papildomos išlaidos. ŠITC teigimu, šias išlaidas sudarys iš išorės perkamos programavimo paslaugos (remiantis esama praktika vidutiniškai per metus sudarytų apie 150 tūkst. Lt) ir ŠITC administratorių darbo užmokestis (naujai informacinei sistemai gali reikėti papildomų 3 naujų etatų, o reikiamos kvalifikacijos IT administratoriaus vidutinis mėnesio darbo užmokestis ŠITC sudaro 1.918 Lt).

Papildomos administracinės išlaidos – administracinė našta - savivaldybių biudžetų lygmenyje vidutiniškai per metus sudarys 360 tūkst. Lt. Tikėtina, kad PAKIS registro administravimui būtų reikalingi papildomi žmonių išteklių (preliminariu vertinimu ~ ¼ etato kiekvienoje savivaldybėje), o vidutinės metinės išlaidos tam tikslui galėtų siekti 360 tūkst. Lt (Statistikos departamento duomenimis vidutinis bruto darbo užmokestis 2011 m. I ketv. sudarė apie 2.000 Lt/mėn.).

Bendra metinė administracinė našta valstybės ir savivaldybių biudžeto lygmenyse, planuojama, sudarys apie 579.000 Lt.

**Kiti poveikio
vertinimo
aspektai:**

	Status quo	Alternatyva Nr.1
Ekonomikai	Neigiamas, nes nebus paskatintas naujų NVŠ teikėjų steigimasis, naujų darbo vietų sukūrimas.	Papildomas valstybės finansavimas NVU sričiai teigiamai įtakos verslo plėtrą: įsisteigs nauji privatūs NVU teikėjai, kurie sukurs naujas darbo vietas. Taip pat esami švietimo sistemos dalyviai – biudžetinės, viešosios įstaigos ir kitos – turės papildomą galimybę plėsti savo veiklą pasiūlydamos NVU programas ir pasinaudamos valstybės krepšeliu.
Socialinei aplinkai	Neigiamas, nes nebus garantuotas visiems vaikams vienodas PVŠ	Krepšelis padidintų socialinį teisingumą, kadangi visi vaikai turėtų

	Status quo	Alternatyva Nr.1
	veiklų prieinamumas nepriklausomai nuo jų gyvenamos vietos ir socialinės padėties.	teisę į vienodo dydžio krepšelį. Besiplečianti PVŠ veikla suteiktų papildomų galimybių vaikams realizuoti savo pomėgius, tėvams – užtikrinti saugų ir prasmingą vaikų laisvalaikį, bendruomenėms – motyvuotą, pilietišką jaunimą. Tai taip pat mažintų jaunimo nusikalstamumą, o ilguoju laikotarpiu – skatintų sėkmingesnį šių žmonių įsiliejimą į darbo rinką, potencialiai mažesnę emigraciją.
Regionų plėtrai	Neigiamas, nes ir toliau išlieka dideli skirtumai tarp Lietuvos savivaldybių vertinant NVŠ finansavimą, skiriamą vienam vaikui, NVŠ veikloje dalyvaujančių vaikų dalį, NVŠ teikėjų pasiskirstymą šalies mastu.	Teigiamas, nes PVŠ finansavimo skirtumai tarp savivaldybių mažės dėl NVU veikloje dalyvaujančių vaikų skaičius padidėjimo tose savivaldybėse, kur jis yra mažas, didesnio privačių NVU teikėjų skaičiaus ir didesnės NVU veiklų įvairovės. PVŠ krepšelio įvedimas leistų išspręsti egzistuojantį finansavimo konfliktą tarp miesto ir rajonų savivaldybių, nes „pinigai judėtų paskui vaiką“.

Alternatyvų palyginimas

Alternatyva Nr. 1-PVŠ krepšelio įvedimas- vertinama kaip optimali alternatyva, kadangi leidžia pasiekti Projekto tikslus, o valstybės ir savivaldybių lėšos panaudojamos 1,3 karto efektyviau. Išlaikant tokios apimties formalųjį vaikų švietimą papildančio vaikų ugdymo finansavimą ir skiriant papildomas lėšas neformaliajam vaikų ugdymui vertinimo laikotarpio pabaigoje (2017 m.) PVŠ dalyvaujančių vaikų dalis padidinama iki 50% - papildomai į PVŠ veiklas būtų įtraukti 61.882 vaikai. Alternatyvos Nr. 1 atveju bendras PVŠ finansavimas vienam vaikui tampa 1,3 karto mažesnis nei Status quo atveju, atitinkamai 2.201 Lt. ir 1.707 Lt. Taip pat, beveik trigubai būtų padidintas privačių PVŠ teikėjų skaičius: nuo 32 iki 92.

Alternatyvų palyginimas, 2017 m.	Status quo	Alternatyva Nr.1
PVŠ dalyvaujančių vaikų skaičius	92.822	154.704
Dalis nuo BLM mokinių, proc.	30	50
Privačių PVŠ paslaugų teikėjų skaičius	32	92
Vienam PVŠ lankančiam vaikui skiriamos lėšos (diskontuota verte), Lt	3.224	2.321
Vienam PVŠ lankančiam vaikui skiriamų lėšų (diskontuota verte), santykis: Status quo ir Alternatyva	1,5	

Nr. 1

Išvada:

Alternatyva Nr. 1 – PVŠ krepšelio įvedimas – vertinama kaip optimali alternatyva, kadangi leidžia pasiekti Projekto tikslus, efektyviau panaudoti PVŠ skiriamas valstybės ir savivaldybių lėšas, sudaro sąlygas pasiekti socialinę-ekonominę naudą vertinamuoju ir ilguoju laikotarpiu.

PAVYZDYS